

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО СМИРНЕНСКИ"

гр. Червен бряг, ул. „Паисий“ № 37-39; тел.: 06 59 /9 20-29
e-mail: ou_smirnenski2@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

СВЕТОЗАР МИЛЧЕВ

*Директор на ОУ „Хр. Смирненски“
гр. Червен бряг*

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

за предоставяне на равни възможности
и за приобщаване на ученици от уязвимите групи
учебна 2019/2020 година

Основно училище "Христо Смирненски"
град Червен бряг

Приети на заседание на Педагогическия съвет, протокол № 12 от 13 септември 2019 г.

Съгласуван от Обществения съвет с протокол № 6 от 04 септември 2019 г.

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.)
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.)
- Закон за защита от дискриминация
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието

Програмата включва реда и начините за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такава в (училище), съобразно техните интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца сираци и полусираци, деца бежнати, деца от различни етнически групи и пр. с други идентифицирани нужди.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

2.1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ОУ „Христо Смирненски“, град Червен бряг за координатор е определено лицето Нели Дошмановска, на длъжност заместник-директор по учебната дейност, която изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг се осъществява от екип, ръководен от координатора и в който участват също училищен психолог, логопед, педагогически съветник. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик. Общата подкрепа включва също така различна екипна работа и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Заниманията по интереси могат да се организират от ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг.

Кариерното ориентиране, провеждано от педагогическия съветник или консултант от кариерен център, също е част от общата подкрепа на учениците от първия до последния клас за училището.

В ОУ „Христо Смирненски“ функционира училищна библиотека, ръководена от определен за целта служител Галя Димитрова Трифонова, която чрез осъществяване на различни дейности представлява част от общата подкрепа на учениците.

Описаните в ПДУ морални и материални награди също са част от предоставяната от ОУ „Христо Смирненски“ обща подкрепа.

Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредбата за приобщаващото образование.

2.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик от ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионалния център за подкрепа на приобщаващото образование – Плевен.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година
- деца с хронични заболявания
- деца в риск

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай
- психо-социална рехабилитация
- рехабилитация на слуха
- зрителна рехабилитация
- рехабилитация на комуникативни нарушения
- осигуряване на достъпна архитектурна среда
- специализирани средства
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Ако регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ОУ „Христо Смирненски“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживееене на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага, помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При наличие на три и повече деца/ученици в паралелка, нуждаещи се от допълнителна подкрепа, се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредбата за приобщаващо образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изявиени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

III. Основни цели на програмата

1. Обхващане и задържане на всички деца и ученици на територията на община Червен бряг в образователната система.
2. Осигуряване на качествено образование в мултикултурна среда.
3. Увеличаване на броя на учениците завършили средно образование.

IV. Приоритетни направления за действие

1. Създаване на условия за достъп до качествено образование на всички ученици чрез:

1.1. Пълно обхващане на всички деца и ученици в задължителна училищна възраст в образователната система;

1.2. Реинтеграция на отпадналите ученици от системата на училищното образование.

2. Насърчаване на ранното детско образование.

3. Превантивни мерки за недопускане на отпадането на ученици от основното образование.

4. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в училището.

5. Приобщаване на родителите на учениците от ромски произход към образователния процес и засилена работа с тези, които не подкрепят образованието на своите деца.

6. Стимулиране на развитието и изявиите на талантливите ученици.

V. Заключение

В изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко свързани и ангажирани институции и неправителствени организации. Всички участници в образователния процес /семејство, училище, институции, НПО/ трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигане на поставените цели.

Мерките за постигане на целите и приоритетните направления на настоящата Програма са заложи в План за действие по изпълнението ѝ.

ПЛАН

за действие при изпълнение на Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи в училище

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	педагогически съветник, психолог, логопед	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководители, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 13.09.2019 г.	директор	
Награждаване на ученици	текущ	директор, заместник-директори	при и по определен повод за поощрение
Осигуряване на достъп до училищната библиотека и до всички налични информационни ресурси с цел изграждане на навики за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.	01.10.2019 г., 30.06.2020 г.	завеждащ библиотека	
Представяне на дейности по интереси в училището	до 13.09.2019 г.	учители в групи за ЦДО	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсни учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата

Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодишно	педагогически съветник, психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, психолог, педагогически съветник	
Организиране на дейности, свързани с грижа за здравето на учениците	целогодишно	медицинско лице в училище	
Организиране и провеждане на училище за родители	01.03.2020 г.	психолог	при желание от родителите
Организиране на дейности за стимулиране развитието на личностни качества и творчески умения: включване в извънкласни дейности, занимания по интереси, участие в проекти, програми и други изяви на общинско, областно и национално равнище.	целогодишно	учители по учебни предмети	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	учители по учебни предмети	
Ангажиране на представители на заинтересовани институции, на социални организации, на етнически групи в грижата за децата.	целогодишно	директор, общинска администрация	
Допълнително обучение по учебни предмети, насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.	края на октомври /началото на ноември 2019 г.	учители по учебни предмети	
Консултиране по учебни предмети, достъпно за всички ученици и провеждано извън редовните учебни часове	по утвърден от директора график	учители по учебни предмети	
Допълнително консултиране по учебни предмети, организирано извън	по утвърден от директора график	учители по учебни предмети	

задължителните консултации съгласно ЗПУО			
---	--	--	--

Политика за подкрепа на личностното развитие на ученика в ПГИ „Иван Илиев“

Утвърждавам:.....

/подпис и печат/

Директор: Ася Бояджиева - Пенкова

**НАСТОЯЩАТА ПОЛИТИКА Е ПРИЕТА НА ЗАСЕДАНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ СЪВЕТ С
ПРОТОКОЛ № 18 /11.09.2017 г. 2**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

След семейството училището е значим фактор във формирането на личността и в изграждането на нови ролеви отношения. Училището поставя пред учениците реални изисквания да взаимодействат, да се трудят, да се съобразяват, да намерят и заемат своето място в колектива и в социалната среда. Училището има своите значими функции да подпомогне порастващото дете да открие и развие своята индивидуалност, да осигури среда, в която ученикът да може да се сравнява, да се конкурира и сътрудничи, за да възпита у себе си онези умения, които ще го направят социално адаптивен и способен да се впише в общността.

Училището като институция изгражда позитивен организационен климат, създава условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

Училището самостоятелно разработва и прилага цялостни политики за подкрепа за личностно развитие на детето и ученика, за изграждане на позитивен организационен климат, за утвърждаване на позитивна дисциплина и развитие на училищната общност, които се базират на идеите и принципите на приобщаващото образование.

В Професионалната гимназия по икономика „Иван Илиев“ – Благоевград се осигурява подкрепа за личностно развитие на учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. /съгласно чл. 174, ал. 1,2 от ЗПУО/

Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

На учениците в Професионалната гимназия по икономика „Иван Илиев“ се предоставя подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Подкрепата за личностно развитие в Професионална гимназия по икономика „Иван Илиев“ е обща и допълнителна. /съгласно чл. 177, ал. 1 от ЗПУО/

II. ОБЩАТА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИК В ПГИ „ИВАН ИЛИЕВ“

Общата подкрепа за личностно развитие се осигурява от постъпването на ученика в училището съобразно индивидуалните му потребности.

Общата подкрепа за личностно развитие включва:

- Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- Допълнително обучение по учебни предмети при условията на закона;
- Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- Кариерно ориентиране на учениците;
- Занимания по интереси;
- Библиотечно-информационно обслужване;
- Грижа за здравето;
- Осигуряване на общежитие;
- Поощряване с морални и материални награди;
- Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- Дейности за превенция на обучителните затруднения;

1. Екипната работа между учителите включва

1.1. Обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват децата и учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа. /съгласно чл. 179 от ЗПУО/

1.2. Провеждане на регулярни срещи за:

- преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на дете или ученик;
- набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа само за отделни деца и ученици.
- 2. Допълнителното обучение по учебни предмети е насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа. Потребностите от допълнителното обучение се определят от учителя по предмета и координатора, а за учениците със специални образователни потребности – от екипа за подкрепа за личностно развитие. Допълнителното обучение може да се провежда както от учител по предмета, така и от друг учител в същата предметна област.
- 3. Допълнителното консултиране по учебни предмети е достъпно за всички ученици и се предоставя от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година. Директорът на училището утвърждава график в началото на учебната година в който се определя приемно време и място на всеки учител, поставя се на видно място в сградата на училището и се публикува на интернет-страницата на училището. Класните ръководители информират родителите за възможностите за допълнително консултиране по учебните предмети. Времето за допълнително консултиране е част от работното време на учителите.
- 4. Кариерното ориентиране в училищното образование включва взаимодопълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда /съгласно чл. 180 от ЗПУО/.
  - 4.1. Информирането се отнася до:
    - видовете подготовка в училищното образование, профилите и специалностите от професии;
    - институциите в системата на предучилищното и училищното образование и висшето образование и реда и условията за прием на ученици и студенти;
    - динамиката и потребностите на пазара на труда.
  - 4.2. Консултирането е насочено към:
    - разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
    - формиране на умения за планиране на учебното и личното време;
    - формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
    - преодоляване на грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
    - решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.
  - 4.3. Индивидуалната и груповата работа се осъществява за:
    - подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
    - провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
    - провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
    - провеждане на тренинги с ученици за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа
  - 4.4. Работата по програми за кариерно ориентиране включва дейности с ученици:
    - от VIII-XII клас – за подготовка за преход към по-висока степен на образование/пазар на труда;
    - с ученици от отделни целеви групи – застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, ученици със специални образователни потребности, ученици с противообществени прояви и др.

за реинтегриране на отпадналите от училище;

за формиране на нови умения за социално включване и мобилност.

4

5. Заниманията по интереси включват:

- Дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;
- Изяви, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно туристически дейности по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;
- Обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците, определена в съответствие с чл. 85 от ЗПУО.
- Заниманията по интереси се провеждат чрез различни организационни педагогически форми – клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор и други.

6. Библиотечно-информационното обслужване се осигурява чрез училищна библиотека и гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. /съгласно чл. 182 от ЗПУО/.

Училищната библиотека предоставя универсална информация чрез различни по тип, вид, тематика, език документални източници.

Училищната библиотека формира в учениците култура и умения за търсене и ползване на информация, изгражда навици за непрекъснато самообразование, подтиква към креативност, подпомага достъпа до културни и образователни събития, мотивира личностното израстване и гражданската отговорност.

7. Грижата за здравето се осигурява чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми, свързани със здравното образование, здравословното хранене, първа долекарска помощ и други. /съгласно чл. 183 от ЗПУО/.

8. Осигуряването на общежитие включва:

Настаняване на ученици;

Осигуряване на условия за организиране и провеждане на самоподготовка на учениците;

Провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа;

Организиране и провеждане на занимания по интереси;

Работа с родители.

9. Учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училището.

Директорът на институцията след решение на педагогическия съвет със заповед може да учредява награди за учениците. /съгласно чл. 184, ал. 1 ,4 от ЗПУО/

10. Професионалната гимназия по икономика „Иван Илиев“ осъществява дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.

10.1. Видовете и съдържанието на дейностите по превенция на тормоза и насилието са подчинени на обща училищна политика, разработват се самостоятелно от училищната общност и включват /съгласно чл. 185 от ЗПУО/:

- изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката;
- разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа;

партньорство с родителите;

дейности за развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност.

10.2. Професионалната гимназия по икономика определя видовете и съдържанието на дейностите по мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които включват /съгласно чл. 186, ал. 1 от ЗПУО/:

обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;

използване на посредник при разрешаване на конфликт в училище;

консултиране на детето или ученика с координатора на екипа за подкрепа на личностното развитие или педагогически съветник;

създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;

насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;

индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество).

участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището.

11. Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на отделни ученици в дейности като:

Допълнително обучение по учебни предмети

Консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;

Дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се предоставят след обсъждане на информацията от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието на отделни деца или ученици, които срещат затруднения в обучението. За целите на обсъждането се използват:

сведения от педагогически специалисти за силните страни на децата и учениците;

сведения от педагогически специалисти за наличие на възможни рискови фактори в средата на тези деца или ученици;

данните от информацията, която придружава тези ученици от предишното учебно заведение в което са се обучавали;

Обсъждането на цялата информация се прави от педагогическите специалисти, които работят с ученика, като за резултатите от обсъждането се уведомява родителят.

Въз основа на обсъждането за отделни ученици се определят дейности от общата подкрепа за личностно развитие за целите на превенцията на обучителните затруднения. Въз основа на обсъждането се определят тези ученици, на които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие. Класният ръководител запознават родителя с предприетите конкретни мерки и го информират за резултатите от изпълнението им. В случаите когато ученик получава обща подкрепа и не се отчита напредък в развитието му в рамките на три месеца, класният ръководител на ученика, запознават родителя за необходимостта от извършване на оценка на индивидуалните потребности.

III. ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИК В ПГИ „ИВАН ИЛИЕВ“

Оценката на индивидуалните потребности се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие, утвърден със заповед на директора на ПГИ „Иван Илиев“ за конкретен ученик – със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания за всяка учебна година съгласно Чл.187 от ЗПУО. 6

Определеният от директора екип за подкрепа на личностно развитие на ученика, извършва оценка на индивидуалните му потребности съгласно изискванията на Раздел I, Глава трета от Наредбата за приобщаващото образование.

Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на оценката на индивидуалните потребности, която се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие в училището /чл.188 от ЗПУО/.

Екипът за подкрепа за личностно развитие изработва план за подкрепа, изготвен за всеки конкретен ученик съгласно чл. 189, ал.3 от ЗПУО. За конкретни дейности от плана за подкрепа при необходимост могат да бъдат привлечени външни за училището специалисти.

Планът за подкрепа се разработва за ученик /чл. 187, ал. 2 ЗПУО/ съгласно изискванията на чл.82 от Наредбата за приобщаващото образование.

Родителят, представителят на ученика или лицето, което полага грижи за ученика, се запознава с плана за подкрепа на ученика, като му се предоставя копие от него. Родителят е длъжен да оказва съдействие за изпълнението на плана за подкрепа на ученика.

При наличие на трима и повече ученици в паралелка със специални образователни потребности и/или когато учениците със специални образователни потребности в паралелката са с комплексни потребности вследствие на емоционално-поведенчески проблеми при разстройство от аутистичния спектър или при друго увреждане, нарушение или заболяване, нуждаещи се от допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява помощник на учителя за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в чл.114 от Наредбата за приобщаващото образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също се така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение.

Екипът за подкрепа на личностно развитие извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай /съгласно чл.189, ал.4 от ЗПУО/

Допълнителната подкрепа за личностно развитие според вида си е краткосрочна или дългосрочна.

Краткосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на ученика се предоставя за определено време в процеса на училищното образование, като:

- за ученици със специални образователни потребности обхваща период от минимум една учебна година до максимум края на съответния етап от степента на образование;
- за ученици в риск обхваща времето на планираните дейности за работа по конкретния случай, която се осъществява в училище в сътрудничество с отделите за закрила на детето;
- за ученици с изявени дарби обхваща период от минимум една учебна година.
- за ученици с хронични заболявания обхваща периода, необходим за лечението на детето или ученика. При необходимост срокът ѝ се удължава в зависимост от здравословното състояние на детето или ученика.

Дългосрочна е подкрепата, която обхваща повече от един етап от степента на образование или е за целия период на обучение на ученика в училището.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие на **ученици със специални образователни потребности, деца с хронични заболявания, деца в риск** включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация;
- рехабилитация на слуха;
- зрителна рехабилитация;
- рехабилитация на комуникативни нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;

- специализирани средства;
- ресурсно подпомагане;

Допълнителната подкрепа за личностно развитие на **ученици с изявени дарби** включва:

- осигуряване на възможности за работа с дете или ученик с изявени дарби по конкретен случай и за допълнителна индивидуална работа за развитие и надграждане на изявените дарби;
- осигуряване на възможности за ползване на подходяща физическа среда, обзавеждане, оборудване, материали и консумативи;
- осигуряване на квалифицирани специалисти за допълнителна подкрепа в съответната област – науки, технологии, изкуства, спорт;
- осигуряване на възможности за участие в различни национални и международни изяви – състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други;
- осигуряване на възможности за включване в програми и проекти;
- провеждане на летни академии, тематични семинари, дискуссионни клубове и други;
- сътрудничество с висши училища, културни институции, Българската академия на науките за подкрепа на даровити деца и ученици;
- отпускане на стипендии за отличен успех или при достигане на призови места на национални и международни олимпиади и състезания.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици с изявени дарби се предоставя случаите на трайни способности и постижения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, класирани на първите три места на общински, национални и международни изяви с конкурсен характер през предходната година.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие на ученици с изявени дарби се определя от екипа за подкрепа за личностно развитие по предложение на учителя в групата или на учителя, който преподава на ученика по съответния учебен предмет, или на специалист в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и се осъществява съгласно план за подкрепа, в който се определя и броят на часовете за допълнителна индивидуална работа.

Училището осъществява подкрепа за личностно развитие на ученици за успешен преход на между отделните етапи и степени на образование или между институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Преходът между институциите в системата на предучилищното и училищното образование се планира от координаторите за подкрепа на личностно развитие в институциите с участието на родителя.

Родителят сътрудничи на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика. При прехода на ученик от една институция в системата на предучилищното и училищното образование в друга родителят предоставя на координатора в институцията, в която се записва ученикът, актуална информация за състоянието му, включително и съпътстващи документи за здравен и социален статус. При преходите на учениците между институциите в системата на предучилищното и училищното образование - координаторите си предоставят плана за подкрепа и документите на ученика.

IV. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ

1. Дейности, свързани с екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти

- Обмяна на информация, опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, педагогически съветник 8

- Изготвяне на програми за развитие при наличие на учениците с обучителни трудности

Срок: Септември – Октомври 2017 г.-

Отг.: Всички учители, педагогически съветник

2. Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците

- Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

- Психологическа подкрепа на учениците и развиване на умения за учене.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник

3. Дейности, свързани с кариерно ориентиране на учениците

- Осигуряване на подходящи тестови методики и информационни материали за учениците от X, XI, XII клас.

Срок: Септември 2017 г.-

Отг.: Класни ръководители, педагогически съветник

- Процеса на търсене и кандидатстване за работа. Умение за писане на CV и мотивационно писмо. Беседа и упражнение с учениците от XI, XII клас.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

4. Дейности, свързани със занимания по интереси.

- Обмяна на информация между учителите, педагогическия съветник и учениците за установяване интересите на учениците

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители, педагогически съветник

- Създаване на клубове по интереси (проект BG05M2OP001-2.004-004 „Развитие на способностите на учениците и повишаване мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (ТВОЯТ ЧАС) – фаза I“)

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

- Организиране на допълнителни културни, спортни и др. дейности и инициативи от Ученическия съвет.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, педагогически съветник, Ученически съвет

- Включване на учениците в извънкласни дейности и мероприятия- тържества, конкурси, състезания, концерти

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

5. Дейности, свързани с библиотечно-информационно обслужване.

- Осигуряване на достъп до училищната библиотека и до всички налични информационни ресурси с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Срок: Постоянен

Отг.: Библиотекар

6. Дейности, свързани с грижа за здравето на учениците

- Осигуряване на медицинско лице в училище

Срок: Постоянен 9

Отг.: Директор

- Осигуряване на сигурна и безопасна материална база.

Срок: Постоянен

Отг.: Директор, зам. директор

- Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот.

Срок: Постоянен

Отг.: Медицинска сестра, педагог. съветник, класни ръководители

- Провеждане на тематични инструктажи.

Срок: Постоянен

Отг.: Медицинска сестра, класни ръководители

- Включване на учениците в спортни дейности и мероприятия, туризъм.

Срок: Постоянен

Отг.: Учители по ФВС

7. Дейности, свързани с поощряване на учениците с морални и материални награди.

- Съобщаване и похвала за високите постижения на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и др., за приноса им към развитието на училищната общност .

Срок: Постоянен

Отг.: Директор, всички учители

- Награждаване с грамоти и сертификати за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището.

Срок: Постоянен

Отг.: Директор, всички учители

- Връчване на похвални писма до родителите на ученици с отличен успех и високи постижения

Срок: Постоянен

Отг.: Директор, класни ръководители

- Материални награди за високи постижения на отделни ученици

Срок: Постоянен

Отг.: Директор

8. Дейности, свързани с превенция на насилието

- Провеждане на регулярни срещи с Ръководството на училището и Педагогическия екип с цел информираност и целенасочена работа за подобряване на психологическия климат в класовете и утвърждаването на атмосфера на доверие и подкрепа.

Срок: Постоянен

Отг.: Ръководство на училището

- Провеждане на индивидуална работа с учениците, станали жертва на тормоз/ насилие и ученици с агресивно поведение от педагогически съветник.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник

- Своевременно прилагане на санкции в случаи на насилие.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник, класни ръководители

- Разговори с родителите и осигуряване на своевременна психологическа подкрепа на ученици в риск.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник, класни ръководители 10

Ангажиране на Ученическия съвет и ученици доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и обществото: Съвместно участие по проекти; Организиране и провеждане на училищни мероприятия; спортни мероприятия.

Срок: Постоянен

Отг.: Ученически съвет

Диагностициране на климата в класа и на груповите взаимоотношения. Подпомагане на учениците при решаването на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник, класни ръководители

Използване на посредник при разрешаване на конфликти в училище.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник, класни ръководители

Включване на родителите към различни съвместни дейности с цел установяването на добър диалог и отношения на доверие между ученици, родители и учители.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник, класни ръководители

Съвместна работа с Дирекция за социално подпомагане, Детска педагогическа стая, 1 и 2 РУ - Полиция и други институции.

Срок: Постоянен

Отг.: Ръководство, педагогически съветник, класни ръководители

9. Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.

Провеждане на анкета и наблюдение на учениците с цел подобряване на учебната среда.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник, всички учители

Създаване на клубове и групови занимания по интереси.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник, всички учители

Провеждане на тематични училищни конкурси и мероприятия, осигуряващи възможности за изява на учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Създаване на добра практика за зачитане на напредъка и успехите на учениците – награди, грамоти, поздравителни съобщения, похвални писма до родителите.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Осигуряване на консултации по отделните предмети

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Събиране и предаване на координатора на информация за трудно успяващите ученици от всички степени на образование и изготвяне на план за личностна подкрепа.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор, всички учители, педагогически съветник 11

Обсъждане на възникнали проблеми/конфликти с ученика и класния ръководител с цел изясняване и получаване на подкрепа за разрешаването му.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

Насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество).

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Включване на ученика в дейности в полза на класа или училището, съобразено с неговите желание и възможности.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, ученически съвет

10. Дейности, свързани с ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения

Наблюдение и провеждане на тестове с цел ранно разпознаване на обучителни затруднения при учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, педагогически съветник

Определяне със заповед на директор на координатор за организиране и координиране на процеса на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: Септември 2017 година

Отг.: Директор

Работата по конкретен случай се провежда от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика в училището като се определя водещ на случая. Водещият на случая на ученика координира работата на специалистите и развива отношения с ученика, така че тези отношения да стимулират неговото обучение, участието му в дейността на училището и личностното му развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: Екип за подкрепа на личностно развитие

Диагностициране на точните проблемни области на учениците с обучителни затруднения.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, педагогически съветник.

Събиране и предаване на координатора на информация за трудноуспяващите ученици от всички степени на образование и изготвяне на план за личностна подкрепа.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, координатор

Координаторът предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор

Установените екипи осигуряват консултации по предмети, психологическа и социална подкрепа на нуждаещите се ученици.

Срок: Постоянен

Отг.: Екипите за подкрепа на личностно развитие

Координаторът предлага на директора в случай на необходимост да осигури допълнителни специалисти като организира и координира осигуряването им в зависимост от индивидуалните потребности на ученика от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование,
Държавния логопедичен

център, център за подкрепа на личностното развитие, включително център за специална образователна подкрепа, специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания и/или от доставчици на социални услуги в общността, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор

Координаторът координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор

Координаторът съхранява документите на всеки ученик, за което е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор

Координаторът координира предоставянето на методическа подкрепа от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от Държавния логопедичен център, от център за специална образователна подкрепа и съдейства за провеждането на различни форми на обучение на педагогическите специалисти в училището.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор

След приключване на втория учебен срок на съответната учебна година координаторът изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в училището. Докладът се предоставя и на началника на съответното регионално управление на образованието.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор

Училището осъществява подкрепа за преход между отделните етапи и степени на образование на учениците или между институциите в системата на училищното образование.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор